

CULTUR

Corneliu Sofronie

Afar e ger... crap pietrele. Iarna grea s-a l sat peste or elul X, acoperindu-l cu un om t aspru, înghe at. Frigul ine cet enii între cei patru pere i... Pe str zi, ici, colo câte unul.

Giulea c e în sta ia de autobuz. A teapt , cam de o or a teapt , dar nu renun . Suntem în preajma s rb torilor de iarn i el trebuie neap rat s ajung în cel lalt cap t al or elului, unde are o afacere c-un porc. E înghe at, de i e blindat împotriva frigului: cojoc, m nu i de piele, un fular de lân pur , pantofi îmbl ni i... Cu toate acestea, nasul nu i-l mai simte, iar degetele parc sunt dup o anestezie local . Pe cap poart o p l rie îmbl nit , evident, pe din untru, dar insuficient pentru a-i acoperi urechile ro ii ca "sângele Domnului", cum îi place lui Giulea c s spun . Gura lui e un mic cazan din care ies aburii continuu, de parc în interiorul ei s-ar afla la fiert cârn ciori proaspe i de porc. Imaginea nu e for at pentru c Giulea c , un gurmand f r pereche, are tot timpul gustul lor pe limb . Iar gustul cârn ciorilor îi spore te i mai mult ner bdarea. Nu se gânde te decât la porcul pe care îl va cump ra i pe care acum îl descompune în mintea sa în caltabo i, tob , cârna i... Dar autobuzul nu vine. Rzbit de frig Giulea c se hot r te s între într-o cl dire al turat pentru a se înc lzi pu in. Prive te frontispiciul cl dirii. Nu scrie nimic. Totu i într , nu f r speran a de a bea o uic fiart . La intrare i se percepe o tax de 10 000 lei! "Pentru ce?" întreab Giulea c , complet nedumirit i speriat de ideea c ar putea fi vorba despre o tax de protec ie, dar abandon repede acest gând, c ci suma pretins i se p rea infim în raport cu aceea care se practic sub aspectul amintit. I se r spunde c această cl dire reprezint un muzeu. Giulea c are un puternic oc cultural: n-a intrat niciodat într-un muzeu. Primul gând pe care-l are este acela de a ie i afar . i totu i ceva îl re ine... Probabil este vorba despre ancestrala curiozitate epistemic , ce s l luie te într-o form primitiv , ori, dimpotriv , evoluat , în fiecare individ, fie cult sau incult, prost sau de tept. De aceea, Giulea c pl te te i într . Prive te în

dreapta, prive te în stânga... Pare inundat de un sentiment ciudat: Columb în fa a Americii, bineîn eles, f r ca el s se fi gândit vreo clip la o asemenea compara ie. Îl încearc , îns , senza ia c descoper o alt lume. Înainteaz în interiorul s lli, p ind, nu se tie exact de ce, în vârful degetelor. Privirile i se opresc pe o etichet aflat într-o vitrin : "Unelte agricole din epoca fierului". Giulea c se încrunt i privirile lui se plimb de-a lungul vitrinei pe ni te obiecte ruginite, în foarte pu ine din ele putând s mai deslu easc vreo form . Giulea c se scarpin în cre tetul capului. Este singura lui reac ie. Vrea s plece, dar printr-o mi care brusc se întoarce i le mai prive te o dat , îns nici el nu ar putea s explice de ce. Degetele mâinilor adunate la spate i se mi c nervos, la voia întâmpl rii. Apoi Giulea c p r se te înc perea intrând într-o alta... Aici vede ni te haine, care îi creeaz lui Giulea c o stare anume, un sentiment de respect, înc de la simpla percepere a lor. Cite te: "Costumul domnitorului Alexandru Ioan Cuza"! Se pomene te exclamând: "M !" exclama ie urmat de un fluierat scurt, scurt... St rui pre de câteva minute în fa a costumului, apoi, rotindu- i ochii pe pere i, d du cu privirea de un tablou imens reprezentând portretul lui Nicolae B lcescu i pe care nu era inscrip ionat decât atât: Nicolae B lcescu! Giulea c se apropie i aproape instinctiv î i scoase p l ria. Este pentru prima dat (de când se afla în interiorul acestei cl diri) când Giulea c simte o oarecare rela ie de familiaritate cu portretul aflat în fa a sa. i, dup ce exclam (mângâindu- i propria chelie): "Ce p r la sta, m , ce p r!", mintea lui cade prad amintirilor, c ci numele îi pare foarte cunoscut. i nu doar numele. "Unde l-am mai v zut eu pe acest om?" se întreab , grav, Giulea c în timp ce ridurile de pe frunte devin tot mai accentuate. "O fi fost haiduc?" se întreab Giulea c , inând gura u or întredeschis , în timp ce cu mâna dreapt se scarpin dup ureche. Î i aduse îns aminte c chiar strada pe care locuie te se nume te B lcescu. Ra ionamentul lui Giulea c în continuare e foarte simplu. Dacă numele a fost dat unei str zi înseamn c e poet. C ci majoritatea str zilor din or el poart nume de poe i: Alecsandri, Eminescu, Arghezi! Poe i pe care-i tia înc din clasa a IV-a. Singura strad din ora care nu avea nume de poet era strada pe care locuia primarul urbei. Ea purta chiar numele primarului i se

numea *Primar Pandele*, caci, i-a zis primul gospodar al orselului caci dac altceva mai bun nu poate face pentru ora, mcar s-i lase numele pe o strad. Coala, ins, ii aduse lui Giulea caci in minte cartea de istorie. Privirile lui se perind printre pagini, posed o buna memorie vizuala, iar i... Bicescu. Are senzaia caci marele revoluionar il privesc mustrator. Giulea caci i pleaca privirile: "Iart-m, zise el, poate ii fi poet... dar i domnitor!" i acum Giulea caci privesc portretul ferm convins caci se afla in faa unui mare domnitor. Mintea lui incearca febril s-i aminteasca cu cine o fi luptat Bicescu: cu romanii sau cu turcii? Mult de admiraie, cu plria in mana, privesc tabloul i il inchipuie pe Bicescu caci lare pe un roib, cu o sabia in mana i indemnandu-i oastea: "Pe ei, m!" "Da, da... i i confirm Giulea caci sie i, mare domnitor". Are ins o tresrire. i-a adus aminte de altceva. Din buzunarul interior al hainei scoase o bancnot. O bancnot pe care o purta cu el mereu. Este de pe vremea cand era gineric i a primit-o de la naul lui, astazi un prosper om de afaceri, proprietarul a cinci carmangerii. Este o bancnot de 100 de lei. Iar pe ea, efigia lui Bicescu! Giulea caci e din ce in ce mai incurcat. Privesc chipul revoluionarului imprimat pe bancnot. Ridurile de pe faa sa devin din nou adanci. Se scarpina in cretetul capului. Apoi, dup ureche. Dup cea stanga. Fluier scurt, semn caci are o revelatie: "Da, zise el intr-un tarziu. E de-al nostru, de-al meu i de-al lu' na u! A fost ministru de finante!" hotrte el. Apoi, i i pune caciula pe cap i iese in strada. Autobuzul e in staie. Giulea caci urc. S-a mai dezmorit...